

Stredná odborná škola drevárska a stavebná Krásno nad Kysucou

Fyzikálno – chemické
ukazovatele kvality vody

Spoznaj rieku Kysucu

OBSAH

Chloridy

Dusičnany

Dusitany

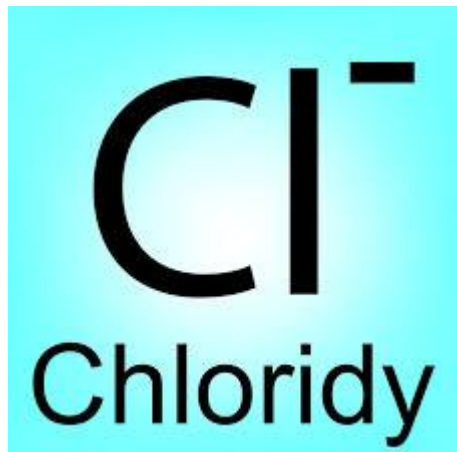
Fosforečnany

Amónne ióny

pH vody = reakcia vody

Tvrdosť vody

Použitá literatúra

chloridy

- ❖ Patria medzi halogenidy
- ❖ Čisté chloridy: bezfarebné až biele kryštalické látky dobre rozpustné vo vode
- ❖ Sú to chemické zlúčeniny chlóru, soli kyseliny chlorovodíkovej (HCl)
- ❖ Najznámejšími chloridmi sú:
  1. chlorid sodný – kuchynská soľ (NaCl)
  2. chlorid kademnatý Cd Cl_2 – vysoko toxická látka

▶ Chloridy vo vode

Sú tiež ukazovateľom možného fekálneho znečistenia vody podobne ako amónne ióny. Ovpływujú chuť vody (slaná chuť), vo vyšších koncentráciách pôsobia korozívne. V našich podmienkach je vyššia koncentrácia chloridov skôr nezvyklá, niekedy signalizuje prienik povrchovej vody z chemicky "ošetrenej" vozovky zimným posypom – soľou.

Limity pre chloridy vo vode

- ❖ Medzná hodnota (MH) 100 mg/l
- ❖ Zvýšené hodnoty (do 250 mg/l) spôsobené geologickým podložím sú vyhovujúce požiadavkám vyhlášky
- ❖ Balené vody umelo doplnené minerálnymi látkami majú hodnoty do 250 mg/l

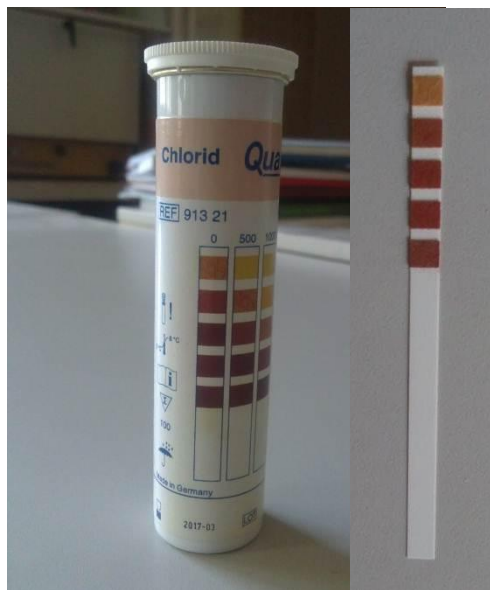

Vysoký obsah chloridov vo vode spôsobuje:

1. Koróziu materiálu potrubia
2. Vyšší obsah toxických látok vo vode
3. Agresivitu vody – vodný kameň

Metódy stanovenia chloridov vo vode

Testery

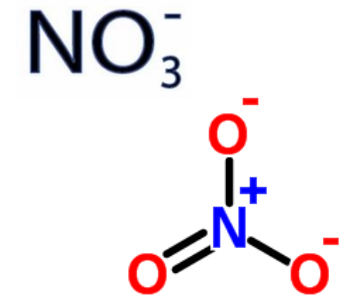
Kvapková porovnávacia súprava na rozbor vody určená pre informatívne potreby

Stanovovanie chloridov vo vode pomocou testerov

DUSIČNANY

VÝSKYT

- ❖ Prirodzene sa vyskytujúca forma dusíka nachádzajúceho sa v pôde
- ❖ Vo všetkých typoch vôd (v čistých prírodných vodách, v prírodných vodách v poľnohospodárskych oblastiach...)
- ❖ Sú konečným produktom biochemickej oxidácie organicky viazaného dusíka, preto ich zvýšená koncentrácia môže slúžiť ako dôkaz znečistenia organického pôvodu.

Vplyv dusičnanov na zdravie človeka

- ❖ Dusičnany po redukcii v žalúdku na dusitany sa stávajú pre človeka zdravotne nebezpečnými

Limity:

- ❖ dospelý človek: do 50 mg/l
- ❖ dieťa (do 6. mesiaca): do 10 mg/l
- ❖ Pri prekročení limitu nad 50 mg/l (u kojencov nad 10 mg/l) nastáva nedostatočné okysličovanie pľúc

Prejavy ochorenia:

- ❖ sivomodré sfarbenie kože, perí, slizníc
- ❖ znížený tlak krvi
- ❖ hnačky
- ❖ nechutenstvo
- ❖ zrýchlený pulz
- ❖ čokoládové sfarbenie krvi

DUSITANY

VÝSKYT

- ❖ Vo všetkých typoch vôd najmä v tých, kde je nedostatok kyslíka (v odpadových splaškových vodách ...)

VZNIK

- ❖ Vo vode vznikajú ako prechodný člen v dusíkovom cykle, najčastejšie pri biochemickej redukcii dusičnanov
- ❖ Sú indikátormi fekálneho znečistenia prírodných vôd

ZDROJE

- ❖ Poľnohospodárstvo (hnojivá)
- ❖ Priemyselný odpad
- ❖ Splaškové vody

VPLYV DUSITANOV NA ZDRAVIE ČLOVEKA

- ❖ Dusitany sú v pitnej vode nežiadúce
- ❖ V tráviacom trakte sa dusičnany, vplyvom niektorých druhov baktérií redukujú na toxickejšie dusitany, ktoré po vstrebaní do krvi spôsobia premenu krvného farbiva hemoglobínu na methemoglobín, ktorého schopnosť prenášať kyslík je obmedzená.

LIMITY:

- ❖ Najvyššia medzná hodnota dusitanov v pitnej vode je 0,5 mg/l

Modré sfarbenie kože u človeka s methemoglobinémiou

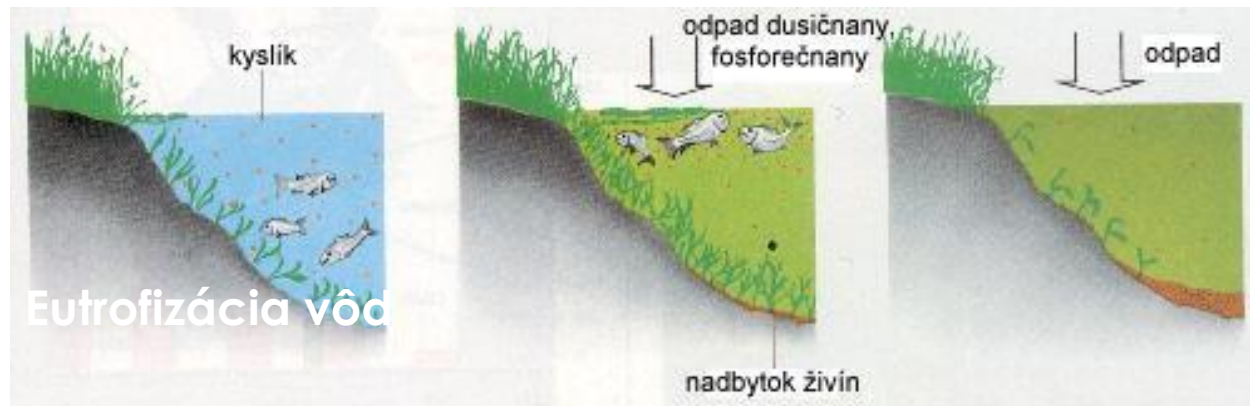
Fosforečnany

$$(PO_4)^{3-}$$

❖ Fosforečnany sa dostávajú do vody: z pracích práškov a umelých hnojív

❖ Nadmerná hodnota fosforu a dusíka vo vodnom prostredí spôsobuje **eutrofizáciu** – úhyn živočíchov citlivých na koncentráciu kyslíka vo vode

❖ Dynamické rozmnožovanie rias a siníc v dôsledku nadbytku fosfátov sa označuje ako „**vodný kvet**„ - spôsobuje úhyn rýb

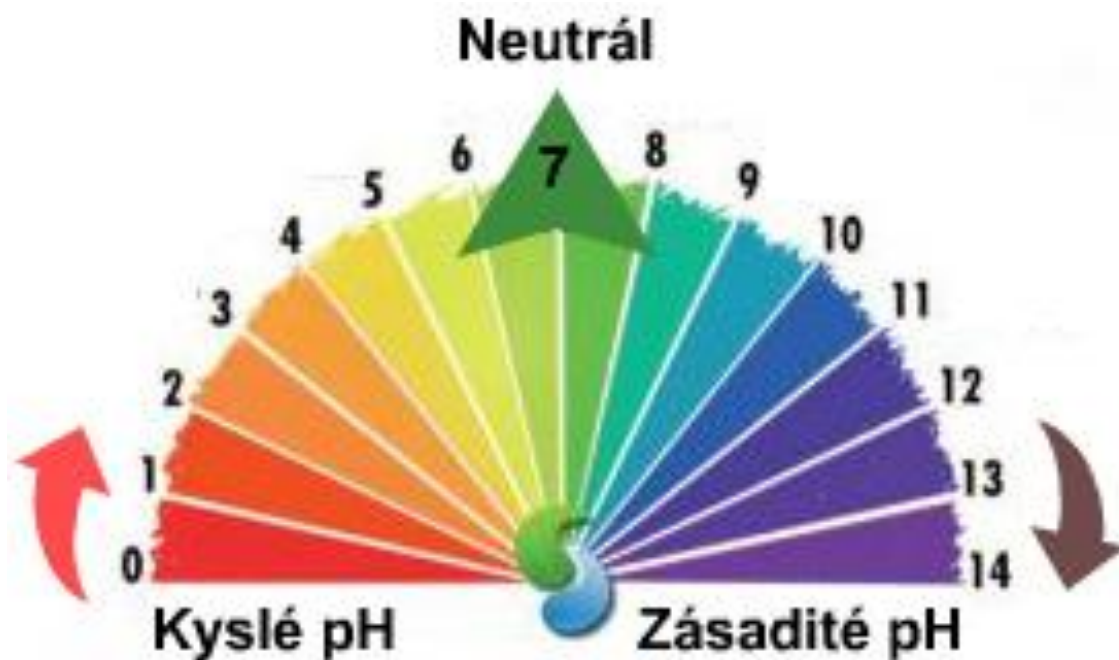

Amónne ióny – NH_4^+

- ❖ Amoniakálny dusík sa vyskytuje vo všetkých typoch vôd
- ❖ Pomer disociovaného iónu $(\text{NH}_4)^+$ a nedisociovaného NH_3 (v skutočnosti hydrátu amoniaku $\text{NH}_3 \cdot \text{H}_2\text{O}$) vo vode závisí od pH. Pri teplote $20\text{ }^\circ\text{C}$ sa vyskytuje pri $\text{pH} = 7$ a nižšom len ión $(\text{NH}_4)^+$, pri pH vyššom ako $10,5$, teda v silne zásaditom prostredí, sa vyskytuje len NH_3 .
- ❖ Prítomnosť amónnych iónov signalizuje znečistenie podzemných vôd živočíšnymi odpadmi a fekáliami. Môžu byť tiež ukazovateľom nedostatočnej dezinfekcie
- ❖ Zdroje amoniaku: sklady umelých hnojív, dažďové splachy z poľnohospodárskej pôdy, nelegálne hnojiská, výplachy čistiarní ...
- ❖ Vysoké koncentrácie amoniaku vo vodnom prostredí vedú k úhynu rýb
- ❖ Medzná hodnota: $0,5\text{ mg/l}$

pH VODY = REAKCIA VODY

- ❖ Kyslosť alebo zásaditosť sa určuje faktorom pH
- ❖ pH je jednou z najdôležitejších chemických vlastností vody
- ❖ Zvýšené pH v povrchovej vode signalizuje prítomnosť zásady, nízke pH prítomnosť kyselín

Tvrdosť vody

- ❖ Tvrdosť vody je súčet obsahu vápnika a horčíka vo vode
- ❖ Vápnik a horčík sa bežne vyskytujú v podzemných a povrchových vodách

STUPNICA TVRDOSTI VODY

Označenie	Stupeň tvrdosti [mmol/l]	Stupeň tvrdosti [°dH]
veľmi mäkká	< 0,5	< 2,8
mäkká	0,7 – 1,25	3,9 – 7
stredne tvrdá	1,26 – 2,5	7,01 – 14
tvrdá	2,51 – 3,75	14,01 – 21
veľmi tvrdá	> 3,76	> 21,01

[°dH] = stupeň nemecký

Prepočty tvrdosti vody

1 mmol/l = 5,°dH

1°dH = 0,1783 mmol/l

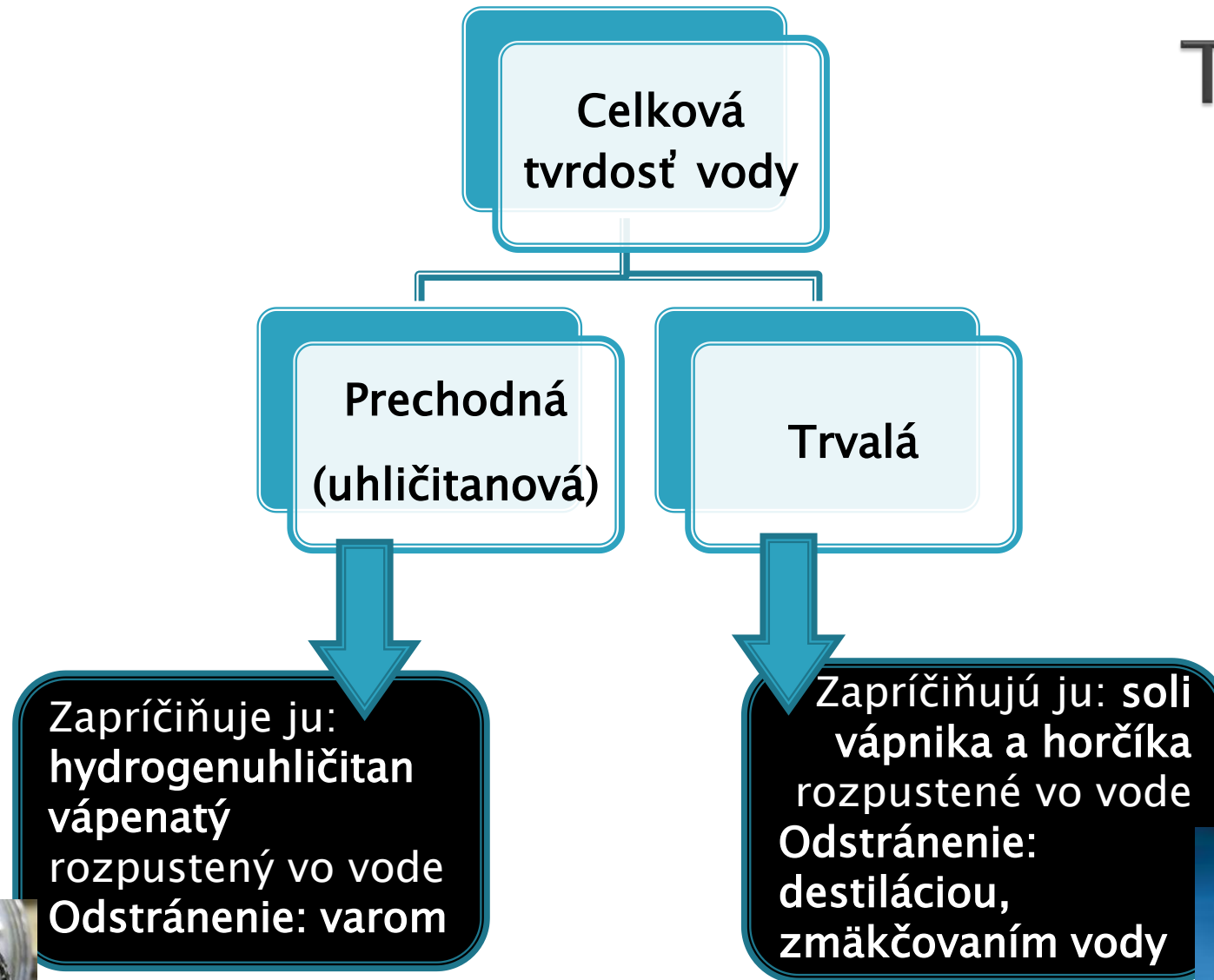
Odporúčaná hodnota pre pitnú vodu

obsah vápnika a horčíka **1,1 až 5 mmol/l**
(t. j. tvrdosť vody 6,16 až 28 °dH)

TVRDOŠŤ VODY

Vodovodná trubka
zanesená vápnikom

- Použitá literatúra:

- <http://www.vodovody.lit.cz/odberatel/kvalita.htm>

- <http://arnika.org/chloridy>

- <http://www.vodnefiltre.sk/filtre-na-vodu-klinika/5-rozbor-pitnej-vody>

- <http://sk.wikipedia.org/wiki/Chlorid>

- <http://www.zdravie.sk/forum/69366/preco-je-voda-pre-nas-dolezita/>

- <http://pitnavoda.enviroportal.sk/ukazovatele-kvality-pitnej-vody>

- <http://www.biospotrebitel.sk/clanok/897-zakladny-chemicky-monitoring-toky-nie-su-stoky-20.htm>

- <http://pitnavoda.enviroportal.sk/ukazovatele-kvality-pitnej-vody>

- <http://www.powel.sk/?content=filtre.rozborvody.home>

Ďakujem za pozornosť 😊

